

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1389 - 892

18/5/2017

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 1/5/2017 tarihinde kararlaştırılan "Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali YILDIRIM

Başbakan

Ek:

1- Kanun Tasarısı

2- Gerekçe (Genel-Madde)

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	29 Mayıs 2017		E.No: 1/839	
Ysm. Üm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
AT	BB	K.T.	K.T.	AT
TBMM BAŞKANI	UL			

TMM KARARLAR VE KARARLAR BÖLÜMÜ
18 Mayıs 2017
Numara:

TMM GENEL EVRAK
18 Mayıs 2017
No: 132629

GENEL GEREKÇE

26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun ile adli yargı bakımından ülkemizin hukuk sistemine giren ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile ceza muhakemesi, 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile de hukuk muhakemesi için ikinci derece yargılamayı öngören istinaf kanun yolu, hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile fiziki kapasite eksikliğinin giderilmesi sonucunda 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçirilmiştir. İdari yargı bakımından ise 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ve 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan düzenlemelerle istinaf kanun yolu kabul edilmiş ve bölge idare mahkemeleri de bölge adliye mahkemeleriyle birlikte aynı tarihte faaliyete geçmiştir.

Belirtilen hukuk reformuyla hak arama özgürlüğünün ve adil yargılanma hakkının temini bakımından hızlı ve etkili bir yargılamanın gerçekleştirilmesi için çok önemli bir adım atılmıştır. Bu şekilde ikinci kez olay yargılaması yapılarak ilk derece mahkemesinde yapılan yargılamada ve verilen kararda söz konusu olabilecek hukuki eksikliklerin maddi yönden de telâfi edilmesi ve adalete hızlı erişimin sağlanması gerçekleştirilmektedir. Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ülkemizin de taraf olduğu İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Ek 7 No'lu Protokolde yer verilen güvenceler güçlendirilmiştir.

Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle, iki dereceli olan yargı sistemimiz üç dereceli hale gelmiş ve kişi özgürlüklerinin korunması bakımından daha teminatlı bir yapıya kavuşturulmuştur. Zira ilk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunda hem hukuka uygunluk denetimine tabi tutulmakta hem de olay yargılaması yönünden denetlenerek gerektiğinde yeniden yargılama yapılması sağlanmaktadır. Bu suretle yargılama sürecinde meydana gelen hatalar en aza indirilerek maddi gerçeğe eksiksiz şekilde ulaşılması amaçlanmaktadır.

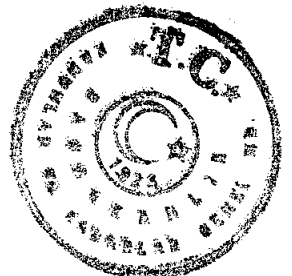
Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete başladığı 20 Temmuz 2016 tarihinden bugüne kadar geçen kısa sürede, oldukça etkili ve hızlı çalıştığı ve bu şekilde kamusal memnuniyeti sağlamak yönünde önemli mesafe alındığı görülmektedir. Bununla birlikte usul hükümlerinin uygulanması ve teşkilat yapılanmasından ortaya çıkan birtakım aksaklıkların giderilmesini sağlayacak kanun değişikliklerinin yapılması gerekliliği ilgili paydaşlar tarafından dile getirilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan Tasarıyla, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin daha etkin ve verimli çalışmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarıyla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında olduğu gibi bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı, olası hukuka aykırılıkların giderilmesi amacıyla bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına itiraz yetkisi verilmekte, ceza daireleri tarafından verilen kararlarda sanık lehine ortaya çıkan sonuçların, istinaf kanun yoluna başvurmayan diğer sanıklara sirayeti kabul edilmekte ve ceza dairelerinin hukuka aykırılığı düzelterek istinaf başvurusunun esastan reddine karar vereceği haller genişletilmektedir.

Ayrıca bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısında ortaya çıkan sorunların çözümü amacıyla bazı değişiklikler yapılmaktadır. Bu doğrultuda bölge adliye mahkemeleri başkanlar kurulu, ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu şeklinde ikiye ayrılmakta ve bu şekilde özellikle büyükşehirlerde kurulu olan bölge adliye mahkemelerinin karar alma süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda bazı değişiklikler yapmak suretiyle, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin işleyişinde uygulamada ortaya çıkan birtakım farklılıkların giderilmesi ve karşılaşılan sorunların çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, bölge idare mahkemesi başkanının görevleri arasına yeni görevler eklenmekte ve bölge adliye mahkemesi başkanının görevleriyle uyum sağlanmaktadır. Buna göre mahkeme başkanına, kendisine doğrudan bağlı olarak görev yapan personel hakkında disiplin cezası uygulama yetkisi verilmektedir. Bununla birlikte 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/C maddesinde bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılan hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi, mahkeme başkanına verilmektedir. Özellikle daire sayısı fazla olan bölge idare mahkemelerinde başkanlar kurulunun toplanmasındaki zorluk nedeniyle üye görevlendirmenin en seri şekilde yapılarak dairelerdeki işleyişin aksamasının önüne geçilmesi amacıyla bu görev bölge idare mahkemesi başkanına verilmektedir.

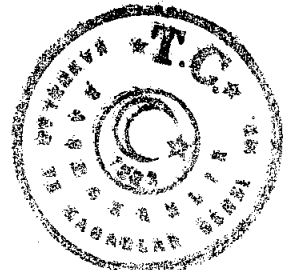
2576 sayılı Kanunun mevcut halinde bölge idare mahkemesi daire başkanları ve üyelerin görevleri düzenlenmemiştir. Bu durum, yetki karmaşasına ve birtakım tereddütlere neden olmaktadır. Bu doğrultuda 3/B maddesine eklenen fıkralarla daire başkanlarının ve üyelerin görevleri 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine benzer şekilde düzenlenmektedir.

Bölge idare mahkemesi başkanı bir dairenin başkanı ve aynı zamanda adalet komisyonunun da başkanıdır. 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinde daire başkanına vekâlet edecek üyenin ve 3/G maddesinde komisyon başkanlığına vekâlet edecek komisyon üyesinin belirlenmiş olmasına karşın bölge idare mahkemesi başkanının bu görevleri dışındaki görevleri yönünden kendisine kimin vekâlet edeceği belli değildir. Maddeye eklenmesi öngörülen dördüncü fıkrayla, bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, dairedeki ve komisyondaki görevleri hariç olmak üzere, kıdemli daire başkanının mahkeme başkanına vekâlet edeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 2- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/D maddesi ile 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinde yapılan düzenlemelerle bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin daireleri arasındaki iş bölümünü belirleme görevinin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmesinin öngörülmesine bağlı olarak bu görev, 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklikle bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasından çıkarılmaktadır. Ancak başkanlar kurulu, daireler arasında çıkan iş bölümü uyuşmazlıklarını karara bağlamaya devam edecektir.

Madde ile ayrıca, hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi, 2576 sayılı Kanunun 3/B maddesinde yapılan düzenlemeyle mahkeme başkanına verildiğinden başkanlar kurulunun görevleri arasından çıkarılmaktadır.

MADDE 3- İdarece tesis edilmiş işlem veya kararların birden fazla konuyu ihtiva edebilmesi, bir davada iki farklı dairenin görevine giren uyuşmazlıkların doğmasına sebep olabilmektedir. Bu durum, uyuşmazlığın en doğru şekilde çözümlenebilmesi için kendi görev alanlarında ihtisaslaşan iki dairenin bir araya gelerek karar vermeleri zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu doğrultuda maddeye eklenmesi öngörülen ikinci fıkra ile, Danıştayda olduğu gibi uyumsuzluğun konusunun iki dairenin görevine girmesi halinde davanın, ilgili dairenin isteği üzerine bu dairelerin birlikte yapacağı toplantıda karara bağlanabilmesi öngörülmektedir. Bu durumda, daire başkanlarından sadece kıdemli olan toplantıya katılacak ve toplantıya başkanlık edecektir. Bu halde diğer daire başkanı bu toplantılara katılamayacağı için müşterek heyet beş kişiden oluşacaktır. Kararlar oyçokluğuyla alınacak ve dosya istemde bulunan dairenin esas ve karar numarasını alacaktır.

Maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkra ile, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirleme görevi, uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Buna göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu, ilk derece mahkemelerinde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla iş dağılımını belirleyebilmesinin yanı sıra bölge idare mahkemelerinde de daireler arasındaki iş bölümünü belirleyecektir.

MADDE 4- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B ve 3/C maddelerinde yapılması öngörülen değişiklikle, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılan hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi bölge idare mahkemesi başkanına verildiğinden madde ile bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 5- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin mevcut altıncı fıkrasında, dava dosyasında eksik olan bilgi ve belgelerin istenmesi ile ek süre verilmesine ilişkin ara kararların mahkeme başkanı veya dosyanın havale edildiği üye tarafından yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Bölge idare mahkemelerinin istinaf mahkemesi olarak yapılandırılmış olması karşısında aynı hususlara ilişkin ara kararların daire başkanı veya üyelerden biri tarafından yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu doğrultuda altıncı fıkrada yapılan değişiklik ile, söz konusu ara kararların bölge idare mahkemesi daire başkanı veya dosyanın havale edildiği üye tarafından yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylece davaların daha kısa sürede çözülmesi sağlanmış olacaktır.

MADDE 6- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı taraflarca Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurullarına veya bölge idare mahkemesine itiraz edildiğinde itiraz mercileri, dosyaların kendilerine gelişinden itibaren yedi gün içinde itiraz hakkında bir karar vermekle yükümlüdürler. Ancak dosyada eksiklik bulunması halinde, itiraz mercilerinin yedi gün içinde bu eksikliği tamamlamaları çoğu zaman mümkün olmadığı gibi uygulamada dosyadaki eksikliklerin tamamlanmasına karar verip veremeyecekleri yönünde de tereddütler bulunmaktadır.

Madde ile, dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere göre itiraz hususunda karar verilmesinin mümkün olmadığını düşünen itiraz mercilerinin itiraza konu kararı kaldırıp, eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni bir karar verilmek üzere dosyayı dairesine veya mahkemesine gönderme yetkisinin olduğu hükme bağlanmaktadır. Dairenin veya mahkemenin eksiklikleri tamamladıktan sonra yürütmenin durdurulması istemi hakkında vereceği yeni karara tarafların itiraz etmesi halinde itiraz merciince yeniden karar verilecektir.

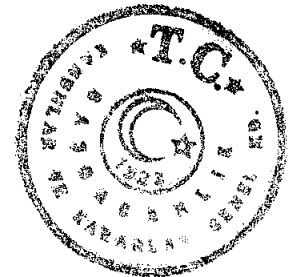
MADDE 7- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin mevcut birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi nedeniyle başka kanunlarda idare ve vergi mahkemeleri kararlarının kesin olduğu hükme bağlanan uyuşmazlıklara da istinaf kanun yolunun açıldığı yönünde oluşabilecek yanlış değerlendirmelerin önüne geçmek amacıyla söz konusu ibare “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmektedir. Böylece başka kanunlarda herhangi bir kanun yolu öngörülen, yani verilen kararın kesin olmadığı uyuşmazlıklar bakımından istinaf yoluna başvurulabileceği vurgulanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararlarının kesin olduğu hükme bağlanmakla birlikte, bu kararların tebligatlarının hangi mahkeme tarafından yapılacağı ve bu dosyaların nerede muhafaza edileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Madde ile uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amacıyla, bölge idare mahkemelerinin temyize açık olmayan, bir başka deyişle kesin olan kararlarının dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderileceği, bu kararların tebligatının ilk derece mahkemelerince yedi gün içinde yapılacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu halde dosyalar, ilk derece mahkemelerinde muhafaza edilecektir.

MADDE 8- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesine göre temyiz incelemesi sonucunda Danıştay, kararı hukuka uygun bulması halinde kararın onanmasına, karar sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaması veya eksik bulması halinde kararın gerekçesinin değiştirilerek onanmasına, kararda yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen ancak düzeltilmesi mümkün maddi hatalar ile eksikliklerin bulunması halinde kararın düzeltilerek onanmasına karar vermektedir. Bu şekilde onama kararı verilmesi hallerinde, kararı veren mercilerin yeniden yargılama yapmasına ve yeni bir karar vermesine gerek bulunmamaktadır. Bozma ve kısmen bozma kararları verilmesi halinde ise kararı veren mercilerce yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.

Madde ile, Danıştayın yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen onama, gerekçe değiştirerek onama ve düzelterek onama kararı verdiği dosyaların doğrudan ilk derece mahkemesine gönderileceği ve bu kararların ilk derece mahkemelerince tebliğe çıkarılacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak bozma ve kısmen bozma kararları, bölge idare mahkemesince yeniden bir karar verilmesini gerektirdiğinden bu hallerde kararlar mevcut düzenlemeye olduğu gibi bölge idare mahkemesine gönderilecektir. Böylece uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütler giderilmekte ve 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılması öngörülen düzenlemeyle de uyum sağlanmaktadır.

MADDE 9- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında idari yargı mercilerinin ilk derece mahkemesi olarak yaptıkları yargılamalarda idari işlemlere yönelik yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verdikleri kararlara itiraz müessesesi düzenlenmiştir. Ancak istinaf ve temyiz incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı itiraz müessesesi bulunmamakla birlikte, uygulamada bu kararlara karşı itiraz yolu bulunup bulunmadığı hususunda tereddütler yaşanmakta ve bu durum yargılamaların gereksiz yere uzamasına sebebiyet vermektedir. Bu itibarla yapılan düzenleme ile, istinaf ve temyiz incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararların kesin olduğu hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 10- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde düzenleme yapılması öngörülmektedir. Maddenin mevcut hükmüne göre bölge adliye mahkemesi başkanlar kurulu, tüm ceza ve hukuk dairelerinin başkanlarının katılımıyla oluşmaktadır. Örnek olarak 23 ceza dairesi ve 37 hukuk dairesinin bulunduğu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinde 60 daire başkanının, 18 ceza dairesi ve 27 hukuk dairesinin bulunduğu Ankara Bölge Adliye Mahkemesinde 45 daire başkanının katılımıyla başkanlar kurulu toplantısı yapılmaktadır. Bu durum, usul ekonomisi açısından olumsuz sonuçlara yol açmakta, başkanlar kurulunun görevleri dikkate alındığında ihtisaslaşmanın sağlanmasına engel olmakta ve karar alma süreçlerini geciktirmektedir. Düzenleme ile, başkanlar kurulunun tekil yapısına son verilerek ceza daireleri başkanlar kurulu ile hukuk daireleri başkanlar kurulunun ayrı ayrı oluşturulması öngörülmekte, böylelikle bölge adliye mahkemelerinin karar alma süreçleri hızlandırılmakta ve ihtisaslaşma sağlanmaktadır.

MADDE 11- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 28 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

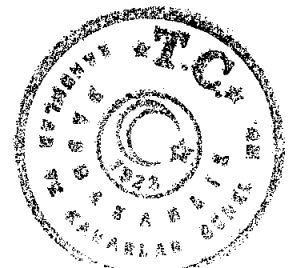
MADDE 12- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 34 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ayrıca 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde, hukukî veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde başkan tarafından ilgisine göre diğer dairelerden kıdem ve sıraya göre üye görevlendirileceği düzenlenmiştir. Uygulamada kıdem ve sıranın belirlenmesinde tereddütler ortaya çıkmakta olup madde ile, işlerin niteliğine göre boşalan üyeliğe en uygun üyenin görevlendirilmesi bakımından başkana yetki verilmesi amacıyla kıdem ve sıraya göre görevlendirme yapılmasına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 13- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 35 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ayrıca Tasarı ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye bağlı olarak uygulama birliğini sağlamak amacıyla maddeye eklenen fıkra ile bölge adliye mahkemeleri ceza daireleri ve hukuk daireleri arasındaki işbölümünü belirleme görevi, başkanlar kurulunun görev alanından çıkarılmakta ve Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Bu belirleme yapılırken dairelerin işlerinin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınacaktır. Ancak başkanlar kurulu daireler arasında çıkan işbölümü uyuşmazlıklarını karara bağlamaya devam edecektir.

MADDE 14- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 40 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 15- 10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 9 uncu maddesiyle 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan değişiklikle başkanlar kurulunun görevleri arasında yer alan hukukî veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek yetkisi bölge adliye mahkemesi başkanına verildiğinden madde ile, bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 16- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, bölge adliye mahkemesi ceza dairesince ilk derece mahkemesinin kararındaki hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verileceği haller sayılmıştır. Bu bentte yapılan düzenlemeyle, 5271 sayılı Kanunun 303 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinde yer alan hallerin varlığında da hukuka aykırılığın düzeltilmesi suretiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilebilmesi mümkün hale getirilmektedir.

Yapılan bu düzenlemeye göre;

- Olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate veya davanın düşmesine ya da alt ve üst sınırı olmayan sabit bir cezaya hükmolunması gereken hallerde,

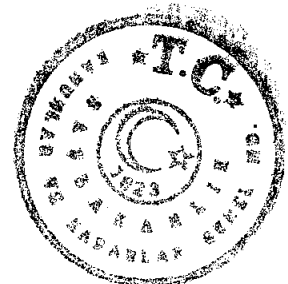
- Hükümden sonra yürürlüğe giren kanun, suçun cezasını azaltmış ve mahkemece sanığa verilecek cezanın belirlenmesinde artırma sebebi kabul edilmemiş veya yeni bir kanun ile fiil suç olmaktan çıkarılmış ise daha az bir cezanın hükmolunması veya hiç ceza hükmolunmaması gereken hallerde,

bölge adliye mahkemesi ceza dairesince hukuka aykırılık düzeltilebilecek ve istinaf başvurusu esastan reddedilebilecektir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (b) bendi ile, Cumhuriyet savcısının istinaf kanun yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesini uygulanmasının ceza dairesince de uygun görülmesi halinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddedilebilmesine imkan sağlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (c) bendi ile, olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hallerde de ceza dairesince hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddedilebilmesine imkan tanınmaktadır.

Ayrıca maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkra ile, istinafın sirayeti düzenlenmektedir. 5271 sayılı Kanunun 306 ncı maddesinde hükmün Yargıtay tarafından bozulmasının diğer sanıklara etkisi kabul edilmiş ancak istinaf kanun yolu için benzer bir düzenlemeye Kanunda yer verilmemiştir. Bu durumun, özellikle iştirak halinde işlenen suçlarda suç ortakları hakkında farklı sonuçlar doğurduğu ve ceza adaletine aykırı neticeler ortaya çıkardığı yönünde eleştiriler bulunmaktadır. Düzenleme ile, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararların sanık lehine olması durumunda, bu hususun istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa, bu sanıkların da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanması sağlanmaktadır.

MADDE 17- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen “daire” ibaresiyle, duruşma hazırlığı aşamasında bölge adliye mahkemesi daire başkanı veya görevlendireceği üyenin görev yapacağı hususunun açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Madde ile ayrıca, birinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan, sadece sanık tarafından istinaf başvurusunda bulunulan hallerde, tutuksuz sanığın bölge adliye mahkemesi ceza dairesince yapılacak duruşmaya katılmaması üzerine istinaf isteminin reddine karar verileceğine dair amir hüküm, ceza muhakemesinde geçerli olan maddi gerçeğe ulaşma amacı ve resen araştırma ilkesi nazara alınarak yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 18- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 282 nci maddesinde yapılan değişiklikle, bölge adliye mahkemesi ceza dairesinde duruşmaya açıldığında, görevlendirilen üyenin inceleme raporunun, ilk derece mahkemesinin gerekçeli hükmünün ve ilk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporunun okunması yerine anlatılması sağlanmaktadır.

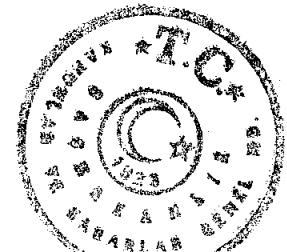
İlk derece mahkemesinde daha önce tartışılan deliller ve taraflara tebliğ olunan gerekçeli karar ile delil mahiyetinde olmayan ön inceleme raporunun okunmasına dair yürürlükteki hüküm, uygulamada bazı sorunlara neden olmaktadır. Kapsamlı dosyalarda bu belgelerin bütünüyle okunması oldukça uzun zaman almakta ve yargılamayı uzatmaktadır. Sanığın ilk derece mahkemesindeki yargılamada yeterince bilgi sahibi olduğu bu belgelerin anlatılması, yargılama açısından gerekli olan temel güvenceyi sağlamaktadır. Ayrıca bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler ile yapılan keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporların, yeni bir delil niteliğinde olması nedeniyle 209 uncu maddede olduğu gibi okunması gerekli görüldüğünden, mevcut düzenleme aynen muhafaza edilmektedir.

MADDE 19- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 283 üncü maddesine “yalnız” ibaresinin eklenmesiyle istinaf kanun yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa yeniden verilen hükmün, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamayacağı düzenlenmekte, böylelikle temyiz için öngörülen 307 nci maddenin dördüncü fıkrasıyla uyum sağlanması ve uygulamada oluşan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 20- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü hariç; diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtaya başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin ilk derece mahkemelerinin karar ve hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir. Buna göre, iade yargılamasının düzenlendiği 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesi uyarınca verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu atlanarak doğrudan temyiz kanun yoluna başvurulmaktadır.

Ancak 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesi, 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun 36 ncı maddesiyle yürürlükten kaldırılmış ve benzer düzenleme 6706 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde düzenlenmiş olduğundan, yapılan atfın düzeltilmesi amacıyla maddede değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 21- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, tarafların temyiz haklarını daha etkin kullanabilmeleri amacıyla temyiz isteminde bulunma süresi yedi günden onbeş güne çıkarılmaktadır.

MADDE 22- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararlardan hangilerinin kesin nitelikte olduğu düzenlenmiştir. Temyiz edilemeyen bu kararlara karşı olağanüstü bir kanun yolu da öngörülmemiştir. Yargıtay ceza dairelerince verilen kararlara karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi 5271 sayılı Kanunun 308 inci maddesinde düzenlenmiş, ancak bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararlara karşı benzer bir olağanüstü kanun yolu açılmamıştır.

Düzenleme ile, olası hukuka aykırılıkların giderilebilmesi amacıyla bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararları aleyhine bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının kararı veren ceza dairesine otuz gün içinde itiraz edebilmesine imkân tanınmaktadır. Sanık lehine yapılan itirazlarda ise süre koşulu aranmayacaktır. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceleyerek yerinde görürse kararını düzeltecek, aksi halde itirazı kesin olarak reddedecektir.

MADDE 23- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasında, koşullu salıverilme süresinin belirlenmesine esas olmak üzere cezaların toplanması gerektiğinde, bu hususta hüküm verme yetkisinin, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye, hükümlerden biri doğrudan doğruya bölge adliye mahkemesi tarafından verilmiş ise bölge adliye mahkemesine, Yargıtay tarafından verilmiş ise Yargıtaya ait olduğu düzenlenmiştir.

Buna göre farklı mahkemelerce verilmiş kararların sadece toplanmasına ilişkin olan ve herhangi bir yargılama gerektirmeyen bu kararların, denetim mahkemesi niteliğini haiz bölge adliye mahkemeleri ceza daireleri veya Yargıtay ceza daireleri tarafından verilmesi, toplama kararlarının hızlı bir şekilde alınmasını engellemekte ve belirtilen yargı mercilerine iş yükü getirmektedir. Ayrıca, uygulamada bazı hallerde söz konusu kararların hangi mahkeme tarafından verileceğine ilişkin tereddütler de ortaya çıkmaktadır. Bu sakıncaların giderilmesi amacıyla maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

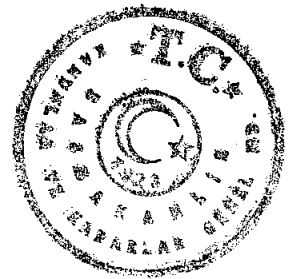
İkinci fıkrada yapılması öngörülen değişiklik ile, ilk derece ceza mahkemeleri, bölge adliye mahkemeleri ceza daireleri ve Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen cezaların toplanması gerektiğinde, bu hususta hüküm verme yetkisi en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden fazla mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye ait olacağı öngörülmektedir. Toplama kararına dahil olan kararlardan birinin Yargıtay veya bölge adliye mahkemesi ceza dairelerine ait olması bu kuralı değiştirmeyecek ve Yargıtay veya bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından verilmiş mahkumiyet hükmü bulursa dahi daha fazla cezaya hükmedilen bir ilk derece ceza mahkemesi kararı varsa toplama kararı bu ilk derece mahkemesi tarafından verilecektir. Ancak en fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi halinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince,

cezaların toplanmasına ilişkin karar verilecektir. Böylelikle Yargıtay ve bölge adliye mahkemelerinden toplama kararı vermesi talep edilmeyecektir.

MADDE 24- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin onbirinci ve onbeşinci fıkralarında koşullu salıverilme kararını verecek merciler ile bu kararı geri alacak merciler düzenlenmektedir.

5275 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak ve aynı hukuki ve fiili faydayı temin etmek amacıyla, 107 nci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikle, koşullu salıverilme kararının hükmü veren mahkemece veya hükümlünün başka bir yerde bulunması halinde o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece verileceği düzenlenmektedir. Ayrıca, hüküm veya hükümlerden birinin bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması halinde 101 inci maddenin ikinci fıkrasında belirlenen usule göre tespit edilen mahkemece koşullu salıverilme kararı verilecek, hükümlünün başka bir yerde bulunması halinde ise o yerde bulunan aynı derecedeki mahkeme tarafından bu karar verilecektir.

107 nci maddenin onbeşinci fıkrasında yapılan değişiklikle de onbirinci fıkrada yapılan değişikliğe uygun olarak koşullu salıverilme kararını geri alacak mahkemenin belirlenmesi sağlanmaktadır.

Böylelikle Yargıtay ve bölge adliye mahkemelerinden koşullu salıverilme ve koşullu salıverilme kararının geri alınması amacıyla karar talep edilmeyecektir.

MADDE 25- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevlerini düzenleyen 3/C maddesi ile dairelerin görevini düzenleyen 3/D maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirleme görevinin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmesine bağlı olarak 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır. Böylece Kurul, atadığı başkan ve üyelerin uzmanlaşacakları konuları da bizzat kendisi belirleyecektir.

MADDE 26- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 302 nci maddesinin dördüncü fıkrasında hükmün kesinleşme şerhinin verilmesine ilişkin prosedür düzenlenmektedir. Buna göre; hükmün kesinleştiği, ilamın altına veya arkasına yazılıp, tarih ve mahkeme mührü konmak ve başkan veya hâkim tarafından imzalanmak suretiyle belirtilmektedir. Ancak istinaf kanun yolu incelemesi üzerine bölge adliye mahkemesi tarafından verilen ve kesinleşen kararlar için kesinleşme kaydının ilk derece mahkemesince mi yoksa bölge adliye mahkemesince mi yapılacağı konusunda açık bir düzenleme bulunmadığından uygulamada tereddüt oluşmuştur. Madde ile, kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydının ilk derece mahkemesince yapılması hükmüne bağlanmaktadır. Ayrıca kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimlerin de ilk derece mahkemelerince yapılması öngörülmektedir.

MADDE 27- Madde ile, bölge adliye mahkemelerinde dosya üzerinden yapılacak ön inceleme aşamasında dikkate alınacak hususlar bentler halinde sıralanmaktadır. Tasarıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak dosyayla ilgili istinaf incelemesinin başka bir bölge adliye mahkemesince yapılması gerektiği tespit edildiği takdirde, ön inceleme aşamasında gerekli kararın verilmesi ve bu hususta inceleme aşamasına geçilmemesi amaçlanmaktadır. Böylece yetkili olmadığı halde kendisine gönderilen dosyalar hakkında zaman kaybedilmeyecek ve daha ön inceleme aşamasında dosya yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilebilecektir. Öte yandan ön inceleme aşamasında değerlendirilecek hususların niteliği dikkate alınarak bu incelemenin bir üye tarafından da yapılabilmesine imkân sağlanmakta ve böylece bölge adliye mahkemelerinin

daha etkin ve verimli çalışması amaçlanmaktadır. Ön incelemenin bir üye tarafından yapılabilmesine imkân verilmekle birlikte, ön inceleme sonunda madde uyarınca gerekli karar heyet tarafından verilecektir.

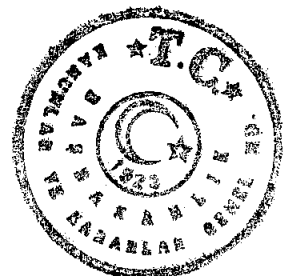
MADDE 28- Bölge adliye mahkemelerince verilen kararların, bu mahkemelerce mi yoksa ilk derece mahkemelerince mi tebliğe çıkarılacağı hususunun uygulamada tereddütlere yol açtığı gözlemlenmiştir. Bu tereddütleri gidermek maksadıyla madde ile, bölge adliye mahkemelerinin kuruluş amaç ve işlevine de uygun olarak bölge adliye mahkemelerinin temyizi kabil kararlarının bölge adliye mahkemelerince; temyizi kabil olmayan (kesin) kararlarının ise ilk derece mahkemelerince tebliğe çıkarılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 29- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 345 inci maddesi uyarınca ilk derece mahkemelerinin kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvuru süresi iki haftadır. Madde ile, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru sürelerinde yeknesaklığın sağlanması amacıyla temyiz kanun yoluna başvuru süresi de iki hafta olarak değiştirilmektedir. Öte yandan 366 ncı maddedeki kıyas yoluyla uygulanacak hükümler de dikkate alındığında düzenleme ile, bir aylık temyiz süresi ile iki haftalık katılma yoluyla temyiz süresi arasındaki uyumsuzluk da giderilmiş olacaktır.

MADDE 30- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Sulh hukuk mahkemelerinin görevi" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca dava konusunun değer veya tutarına bakılmaksızın kira ilişkisinden doğan alacak davalarına ilişkin uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalara karşı açılan davalar sulh hukuk mahkemesinde görülmektedir. 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesi uyarınca sulh hukuk mahkemesinde görülen bu tür davalarda verilen kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamamaktadır. Kira ilişkisinden doğan alacağın, temyiz sınırı olarak öngörülen parasal miktardan fazla olduğu hallerde temyiz yoluna başvurulamaması bu tür davalarda verilen kararlar bakımından denetim sorununun gündeme getirmektedir. Düzenleme ile, kira ilişkisinden doğan alacak davaları, malvarlığı davaları gibi telakki edilmekte ve istinaf kanun yolunda kesinleşme yahut temyiz kanun yoluna başvurulabilme konusunda, alacağın miktar veya değerinin esas alınması ilkesi benimsenmektedir.

MADDE 31- Madde ile, hukuk yargılamasında kanun yararına temyize ilişkin hükümde, hükmün kapsamına yönelik değişiklik yapılmaktadır. Mevcut hüküm uyarınca bölge adliye mahkemelerinin istinaf incelemesi üzerine kesin olarak verdikleri kararlara veya temyiz kanun yoluna başvurulmadığı için kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı kanun yararına temyiz yoluna başvurulabilmektedir. Yapılan değişiklik ile, istinaf kanun yolu incelemesinden geçmek suretiyle kesinleşmiş bulunan ilk derece mahkemesi kararlarına karşı kanun yararına temyiz yolu kapatılmaktadır.

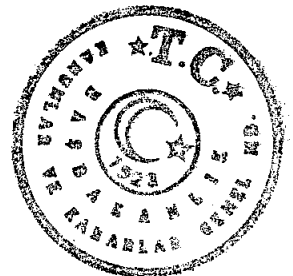
MADDE 32- Tasarı ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 352 nci maddesinde değişiklik yapılarak incelemenin başka bir bölge adliye mahkemesince yapılması gerektiği hallerde bu hususun ön inceleme aşamasında karara bağlanması kabul edilmiştir. Bu düzenlemenin zorunlu sonucu olarak madde ile, inceleme aşamasını düzenleyen 353 üncü maddenin birinci fıkranın (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan "veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması" ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Diğer taraftan 6100 sayılı Kanunun 21 inci ve devamı maddelerinde yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kararların bölge adliye mahkemesi veya Yargıtayca verilebileceği hükme bağlandığı halde 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden ilk derece mahkemelerince de merci tayinine karar verilebileceği anlamı çıkmaktadır. Tereddüde mahal vermemek amacıyla (5) numaralı alt bentte yer alan “merci tayinine” ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 33- Yürürlük maddesidir.

MADDE 34- Yürütme maddesidir.

**BÖLGE ADLİYE VE BÖLGE İDARE MAHKEMELERİNİN
İŞLEYİŞİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLARIN GİDERİLMESİ AMACIYLA
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B maddesinin başlığı "Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri:" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının başına "1." ibaresi, aynı fıkranın (f) bendine "denetlemek" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya denetletmek, personelden kendisine doğrudan bağlı olanlar hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak" ibaresi ile aynı fıkra (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, mevcut (h) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"h) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek."

"2. Daire başkanlarının görevleri şunlardır:

a) Dairelerinde uyumlu, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin makul süre içinde incelenmesini ve karara bağlanmasını sağlamak, dairenin kendi kararları arasında meydana gelen farklılık ve uyumsuzlukların giderilmesi için tedbirler almak.

b) Dosyayı, inceleyecek üyeye havale etmek ve kararların zamanında yazılmasını sağlamak.

c) Personelin özlük işlemlerinin yürütülmesini sağlamak ve izin isteklerini düşünceleriyle birlikte adalet komisyonuna aktarmak.

d) Dairede görevli yazı işleri müdürlüğünün işleyişini denetlemek ve personel hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

3. Üyelerin görevleri şunlardır:

a) Daire başkanı tarafından verilen dosyaları gerekli şekilde ve zamanında inceleyerek heyete sunmak, düşünce ve görüşlerini bildirmek ve kararları yazmak.

b) Dairelerindeki duruşma ve müzakerelere katılmak.

c) Dairenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanmasında ve işlerin makul süre içinde incelenip karara bağlanmasında daire başkanına yardım etmek.

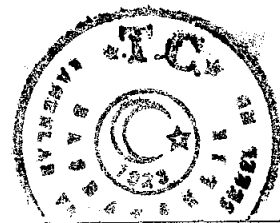
d) Bu Kanun uyarınca daire başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4. Bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, adalet komisyonu ve dairedeki görevler hariç olmak üzere, en kıdemli daire başkanı başkana vekâlet eder."

MADDE 2- 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler" ibaresi "Daireler" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2576 sayılı Kanunun 3/D maddesinin birinci fıkrasının başına "1." ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"2. İki dairenin görevine ilişkin davalar, ilgili dairenin isteği üzerine o dairelerin birlikte yapacakları toplantıda karara bağlanır. Bu toplantıya daire başkanlarından kıdemli olan katılır ve başkanlık eder. Toplanma ve görüşme yeter sayısı beştir. Kararlar oy çokluğuyla verilir. Bu davalar, istemde bulunan ilgili dairenin esas ve karar numaralarını alır.

3. Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge idare mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “İdare” ibaresi “Bölge idare mahkemelerindeki istinaf kanun yolu incelemeleri ile idare” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra “ara kararları” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire başkanı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere göre karar verilememesi halinde itiraza konu karar kaldırılarak eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni bir karar verilmek üzere dosya dairesine veya mahkemesine gönderilir.”

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.”

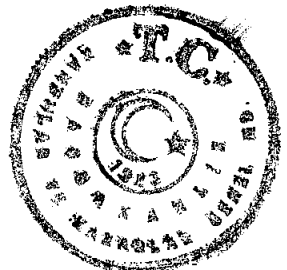
MADDE 8- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut ikinci cümlesinde yer alan “karar” ibaresi “kararlar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak Danıştay ilgili dairesinin onamaya ilişkin kararları, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge idare mahkemesine gönderilir.”

MADDE 9- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“4. Temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir.”

MADDE 10- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 nci maddesinin birinci fıkrasına “başkanlık,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu, hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 5235 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin başlığı “Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasına “başkanlığını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili” ibaresi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu, bölge adliye mahkemesi başkanı ve ilgili dairelerin başkanlarından oluşur.”

MADDE 12- 5235 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine “mahkemesi” ve “başkanlık etmek,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri” ibaresi eklenmiş ve (4) numaralı bendinde yer alan “kıdem ve sıraya göre” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13- 5235 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının giriş cümlesinde yer alan “başkanlar kurulunun görevleri şunlardır” ibaresi “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu kendi aralarında toplanır ve aşağıdaki görevleri yaparlar” şeklinde, aynı fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan “Bölge adliye mahkemesi hukuk ve ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki işbölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde ve (3) numaralı bendinde yer alan “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa” ibaresi “Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge adliye mahkemeleri ceza ve hukuk daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 14- 5235 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendine “giderilmesi için” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kuruluna veya hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

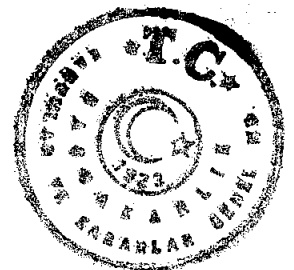
MADDE 15- 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge adliye mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(c)” ibaresi “(a), (c), (d)” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (b) ve (c) bentleri (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“b) Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi halinde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

c) Olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hallerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,”

“(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların sanık lehine olması halinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar.”

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 18- 5271 sayılı Kanunun 282 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde, (b) bendinde yer alan “de okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (d) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporu anlatılır.

d) Bölge adliye mahkemesi duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler, yapılmışsa keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporlar okunur.”

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yoluna” ibaresinden sonra gelmek üzere “yalnız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 5271 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Ceza Kanununun” ibaresi “23/4/2016 tarihli ve 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun Altıncı Kitap Üçüncü Kısım Birinci Bölüm başlığında yer alan “Yargıtay” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı Kanuna 308 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 308/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi

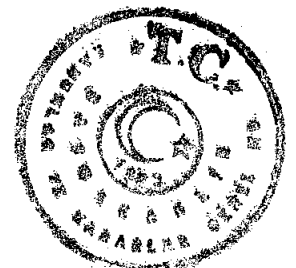
MADDE 308/A- (1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.”

MADDE 23- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi halinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince, bu hususta karar verilir.

(3) Bu madde uyarınca verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 24- 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin onbirinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkemeye verilir” ibaresi “mahkemeye; hüküm veya hükümlerden biri bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesine; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir” şeklinde ve onbeşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(15) Hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesi, cezaların toplandığı haller ile hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması halinde ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 25- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (c) bendi (ç) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“(c) Bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlamak.”

MADDE 26- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 302 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydı ile kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimler de ilk derece mahkemesince yapılır.”

MADDE 27- 6100 sayılı Kanunun 352 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 352-** (1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince dosya üzerinde yapılacak ön inceleme sonunda aşağıdaki durumlardan birinin tespiti halinde öncelikle gerekli karar verilir.

a) İncelemenin başka bir dairece veya bölge adliye mahkemesince yapılmasının gerekli olması.

b) Kararın kesin olması.

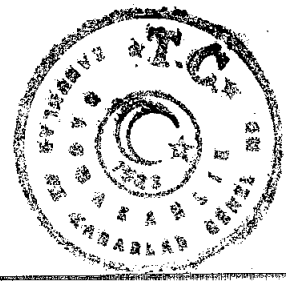
c) Başvurunun süresi içinde yapılmaması.

ç) Başvuru şartlarının yerine getirilmemesi.

d) Başvuru sebeplerinin veya gerekçesinin hiç gösterilmemesi.

(2) Ön inceleme heyetçe veya görevlendirilecek bir üye tarafından yapılır ve ön inceleme sonunda karar heyetçe verilir.

(3) Eksiklik bulunmadığı anlaşılan dosya incelemeye alınır.”

MADDE 28- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin başlığına “ve tebliği” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Temyizi kabil olmayan kararlar, ilk derece mahkemesi tarafından; temyizi kabil olan kararlar ise bölge adliye mahkemesi tarafından tebliğe çıkarılır.”

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 361 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir ay” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

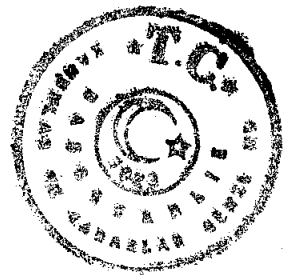
MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin başına “Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.”

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması” ibaresi ile aynı bendin (5) numaralı alt bendinde yer alan “, merci tayinine” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 33- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

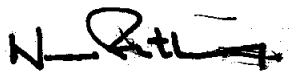
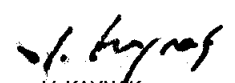
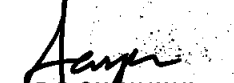
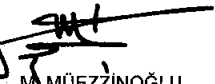
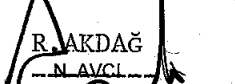
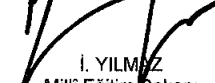
T/ 1086

MADDE 34:- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

BİNALİ YILDIRIM
BAŞBAKAN

 N. CANIKLI Başbakan Yardımcısı	 M. SİMSEK Başbakan Yardımcısı	 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı	 Y.T. TÜRKES Başbakan Yardımcısı
 V. KAYNAK Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 F. B. SAYAN KAYA Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 O. ÇELİK Avrupa Birliği Bakanı
 F. ÖZLÜ Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 M. ÖZHASER Çevre ve Şehircilik Bakanı	 S. SOYLU Dışişleri Bakanı V.
 M. ÖZHASER Ekonomi Bakanı V.	 B. BOZDAĞ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 F. ÇELİK Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
 B. TÜFENKÇİ Gümrük ve Ticaret Bakanı	 S. SOYLU İçişleri Bakanı	 L. ELVAN Kalkınma Bakanı	 R. AKDAĞ Kültür ve Turizm Bakanı V.
 N. AĞBAL Maliye Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Eğitim Bakanı	 M. ŞİŞ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı
 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 F. ÇELİK Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı V.		

Dosya No:

101- 1389

651